

Pe pošti prejemnik:
za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta " 13 " — " "
četrt " 6 " 50 "
mesec " 2 " 20 "

V upravnštvu prejemnik:
za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta " 10 " — " "
četrt " 5 " — " "
mesec " 1 " 70 "

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnine in inserate
sprejema upravnštvu v
Katol. Tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvenjš
nedelje in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Štev. 239.

V Ljubljani, v četrtek 18. oktobra 1900.

Letnik XXVIII.

Boj zoper alkoholizem.

Centralni odbor prihodnjega kongresa zoper alkoholizem razpošilja te dni svoje pozive po deželah. Povsodi snujejo se skupine in pripravljali odseki za ta veljavni dunajski kongres, osmi v številu mednarodnih métingov v boji proti pijači in pijančevanju. Preteči je moralo dobro stoletje, predno so se začeli dramiti vsi oni, katerim je blagor narodov v celoti, kakor njegovih posameznikov, pojedincev in družin na srci, — ter pričeli svariti: tako ne gre dalje.

Odkritega, odurnega, neprikljivega sovražnika hitro spoznaš kot takega, in krepko se mu postaviš v bran. Ne tako lice-mercu, ki ti ve s priliznjeno, sladko, mamečo besedo vlivati strupa v dušo. In tako ima tudi še danes alkohol milijone svojih teoretičnih in žal tudi praktičnih zagovornikov. Ker si ima skoro vsak še očitati marsikak alk. pregrešek, pregrinja, tešče si lastno slabo vest, plašč ozirnosti in usmiljenja tudi nad to napako drugih. Kedar vidijo ljudje pijanca tavati umazanega in poživljenega po cesti, smejejo se mu, prenašajo rado- voljno zbesnelo rjovenje in razgrajanje njegovo — in namesto studa obudi se prepogostokrat le čut komike v mislih gledalcev.

Po največ se vendar še opozarja na hude pijanosti in njene posledice in nesreče, na prepire, telesne poškodbe, uboje itd. — nikjer pa ni čuti svarilnega glasu nasproti onemu pijančevanju, ki se na tihem vrši, zato pa redno, dan na dan, leto za letom. Veliki večini ljudij oni ni pijanec, katerega ne vidijo tokoli in tolikokratov tako opojnega, da pade pod mizo ali se valja v cestnem blatu. Zdravniška veda pa je neovržno dokazala, da tudi sorazmerno majhne množine alkohola vplivajo škodljivo na naš organizem — in poskusi pokazali so boleznike spremembe že ondi, kjer se nepoučnemu človeku niti ne sanja, da bi bila škoda mogoča. In vendar sta 2 litra piva ali 1 liter vina, da o žganji sploh ne govorimo, že najskrajnejša dopustljiva mera pri vsakdanjem uživanji alkohola. Za mnoge ljudi, vzlasti one, ki že sami na sebi ne razpolagajo s posebno čvrstim zdravjem, pa je še to dosti preveč.

Sedaj se pa ozrimo nekoliko krog sebe! Koliko je ljudij vseh stanov, ki prično zjutraj s svojo »merico« in vlivajo ob vsaki priliki ono isto »merico« v se.

Izgovorov ima vsak dosti pri rokah: pek mora piti, ker trpi vročino pri peči; zidar, ker ga žgečka prah po grlu; kmet, ker trdo dela; težak, ker »tako nima nič na svetue«; in zopet, »ker to nikogar ne briga« itd. itd., da, celo taki so, ki vele, da si pridobé moči v pijači. Deloma je krivo temu res ta močno razširjena kriva vera, da n. pr. vino krepi. To ni res; vino, sploh alkohol ni nikaka redilna snov; in tisto »okrepljenje« je to, kar bič za konja. Vsakdo bi se smejal, če bi komu na um prišlo, trditi, da konj močnejši postane, kedar rabi voznik bič.

Kolikor pogosteje, v kolikor večjih množinah in kolikor večji koncentraciji jemlješ alkohol vase, tim večja bo škoda. Vino je škodljivše kot pivo, žganje prekaša oba, in je naravnost samo na sebi strup. Kaj še le »šnops«, katerega časti toliko prijateljev po naši lepi Slovenski, vzlasti med kmetskim ljudstvom, in kateremu rasto privrženci, žal, od dne do dne.

Kako pa se tedaj pojavi vsa nesreča, katero provzročá alkoholizem, pred vsem kroničen alkoholizem? Vprašajmo najprvo

zdravnika! Ta nam poreče: škodo bode trpelo celo tvoje telo, pred vsem pa tvoji možgani, tvoji živci, srce, jetra in ledice. Do 10 odstotkov umira po bolnišnicah ljudij vsled kroničnega pijančevanja, in prav toliko jih tudi umre, kajti le malo malo jih okreva.

Kdor pa stopi v blaznice, najde dokaj bolnikov, katere je nesrečna pijača pripeljala v zavod. V kakem razmerju stoji pijančevanje in blaznost, naj razsvetli dejstvo, da je na dunajskih opazovalnih oddelkih vsak tretji, vsaj pa četrti novodošli bolnik alkoholik. Zares, lepa perspektiva!

Koliko je pa še onih, ki niso uprav toliko blazni, da bi jih morali držati po zavodih, ki pa stoji popolnem na meji med duševnim zdravjem in blaznostjo. Najžalostnejša posledica alkoholizma je namreč »etična depravacija«, kakor jo imenujejo zdravniki. Pivec postane surov, brutalen, muči svoje in živino, razdražljiv je in silovit, s časom prične lenuhariti, delo mu smrdi, posestvo gre v nič; njegovi nazori o časti in vesti postajajo vedno ohlapnejši, in s časom se uda v »usodo«, ko mu propada dom in on ž njim.

In tako smo prešli na polje socijologa in narodnega ekonomá. Vprašaj jih, kaj je pijanec, in povesta ti: trhla, gnjila veja na deblu narodnega blagostanja, nevarna, okužljiva goba na telesu narodnega zdravja. In zopet uči znanost in vsakdanja skušnja: blagostanje propada v isti meri, kakor se širi alkoholizem, kajti le-ta uničuje delavske moči duševno in telesno, ne producira ničesar, ali premalo, kar rabi za življenje; dano premoženje pa potratu in uniči — kajti, tudi če bi imel alkohol redilno moč, bil bi jako drago živilo.

Naloga vseh zavednih rodoljubov, vseh v istini humanitarno mislečih ljudij je torej, da prično vojsko proti pijančevanju in pitju. Menda ga ni torišča, kjer bi uprav duhovnik s svojim vplivom, svojo besedo, svojim podukom imel tako lepo priliko, reelno reševati narod, kakor s tem, da napove skrajni boj alkoholizmu. Seveda so sredstva različna, taka tudi morajo biti, če se hoče kaj doseči. Boj do noža pa naj se napove žganju, posebno oni divni specialiteti zadnjega desetletja: »šnops«.

Tudi alkoholizem ima svoje vzroke. In pri teh bo treba zastaviti sekuro in odstraniti jih s koreninami vred. A o tem drugi pot. — a.

Goriški „razkol“ pred sodiščem.

(Izviran dopis.)

Ako bi se mi goriški Slovenci morali boriti proti vrednišemu sovražniku v svojem taboru, kakor so naši domači izdajci naroda, lahko bi rekli: sram nas je poročati o sodnijski razpravi, ki se je vršila dne 15. t. m. pred tukajšnjim okrožnim sodiščem. Tako pa nas ne more biti sram, ker ljudje, proti katerim mora v takih stvareh postopati sodišče, kakor se je zgodilo v tem slučaju, ne zaslužijo več biti vredni udje našega naroda. Po vsej pravici bi to bolje storili, da množe število — renegatov. A pomilovati nas moraje radi taih elementov nasprotniki sami, katerim se je s to sodnijsko razpravo odprla tako žalostna perspektiva na našega naroda razmere.

Kakor je bilo že naznanjeno, vršila se je 15. t. m. kazenska razprava proti Andr. Gabrščku, lastniku »Goriške tiskarne« ter

izdajatelju »Soče« in »Primorca«. Vsebina zatožbe je bila na kratko ta-le: »Soča« je pri neki priliki trdila, da je bil za časa, ko je bil v »Goriški ljudski posojilnici« Gabršček denarničar, popoln red, temu nasproti pa je »Gorica« izrekla svoje prepričanje, da so bili baš za tistega časa v posojilniški blagajni razni nedostaki. Ta trditev je pa Gabrščka tako hitro spravila po koncu, da je takoj nenavadno razburjen pisal gosp. dr. Gregorčiču odprto dopisnico, na kateri zahteva za to — razžaljenje zadoščenja, sicer si ga poišče sam in pozabi pri tem celo na svojo — družino . . .

Ta dopisnica, s katere zaključkom je Gabršček očitno hotel pobiti njemu tako neprijetno zadevo na preteč način, je dala adresatu opravičen povod, da je začel razmišljati, ali morda ne namerava Gabršček spozabiti se nad kom, ki mu je na poti. Ako je menil, da pozabi celo na svojo družino, tega pretenja ni bilo možno razumeti drugače, kakor da stori nekaj takega, radi česar bi utegnila trpeti njegova družina. Ker pa je Gabršček silno razkačen na dr. Gregorčiča, si ta ni mogel misliti družega, nego da ima Gabršček zle namene proti njemu, in je stvar odstopil drž. pravdnštvu.

Isto je naredilo ovadbo, in se je vršila kazenska razprava po §§ 98 in 99 kaz. zak. Razpravo je vodil sodni svetnik Zurrer, kot zatožnik je bil drž. pravdni namestnik Jeglič, a zagovarjal je obtoženca — dr. Karol Triller iz Ljubljane.

Zaslišanih je bilo okoli 18 prič, katere so razun par tesnih somišljenikov Gabrščkovih obtoževalno izpovedale. Iz izpovedi prič je bilo razvidno, da je Gabršček jako predrzne in razkačene človeške narave.

A vkljub temu, da se je izpričala taka kvalifikacija tega »nadobudnega« narodnega »boritelja«, je bil popolnoma oproščen.

Motivirana je bila razsodba s tem, češ, da ni na inkriminirani dopisnici bilo zadosti dokazov za kaznivost vsebine. Izpovedbe prič niso odločile, merodajna je bila le dopisnica, na kateri pa ni bilo izrečeno nobeno direktno pretenje na katero določeno osebo.

Nam goriškim Slovencem gotovo ni na tem, ali je Andrej Gabršček obsojen ali ne, saj narodu skoro ne more škodovati že več, kakor mu je škodoval, a gre se za to, da o naših razmerah vsled taih obsodb ne dobe popolnoma napačnih pojmov izven goriški Slovenci, zlasti pa taki, ki smatrajo dr. Tumo in Gabrščka za pravcata narodna mučenika, prezirajoč popolnoma vse ono, kar sta ta dva v resnici na Goriškem zakrivila.

Po raznih glasovih iz Goriške bi res svet moral misliti, da je oni Gregorčič, o katerem je znano, da bi rajši dal svojo kri za narod, kakor pa bratu skrivil le en las na glavi, da so Gregorčič in njegovi somišljeniki najbrezsrčniša klika. Razsodni in trezno misleči so seveda drugačnega mnenja.

Dr. Tumi je znano, da hoče na Goriškem postati velik mož. Ta pohlepnost dr. Tume je zakrivila mnogo zmešnjav, to pa radi tega, ker si je pridobil Gabrščka in »Sočo«.

Dr. Tumi in Gabrščku je deviza: prodreti morava, vajeti morava dobiti v roke; zmaga nad »klerikalci«, to je cilj njunega boja, vrednost in reelnost sredstev, to — bodi postranska stvar! Njuni tesni somišljeniki pa, ki si veselja manejo roke, ako zmaga komedija proti resnemu delu, razkričavajo

take ljudi za mučenike in druge obsojajo v pekel. To je nesreča našega naroda, da nčemo poznati svojih pravih sovražnikov, to rodi toliko zla med nami!

Naposled še eno g. dr. Trillerju.

To, kar je pokazal s svojim nastopom na komersu v »Narodnem domu«, popolnoma takega se je pojavil s svojim zagovorom in svojim nastopom pri tej razpravi. Kazal je s prstom na najuglednejše duhovnike goriške, predrzno pretel dr. Gregorčiču itd., vse to kaže dr. Trillerja in njegovo »naprednjaštvo«. Ali morda ne veljajo tudi o njem besede Bismarckove, katere je izustil početkom svojega zagovora?

Nekaj značilnih momentov iz te razprave ne smem prezreti, momentov, ki kažejo, s kom imamo opraviti na Goriškem in menda na Slovenskem sploh. Ako omenim, da se Italijani že vesele izida te razprave in sicer prvič radi tega, ker je bilo na strani tožiteljev mnogo naše duhovščine, proti kateri je obrnjena vsa strupena ost njihovih glasil, drugič pa radi tega, ker bi po njihovem mnenju z obsodbo Gabrščkovo trpela ona zlobna sila mej goriškimi Slovenci, ki je vzbudila in ki vzdržuje s svojim hujskanjem proti slovenski duhovščini za nas tako žalostne goriške razmere, — povedal sem to le radi tega, ker sem opazil, da se je Gabršček že pred razpravo prav intimo pogovarjal s poročevalcem onega italijanskega lista v Gorici, ki enako »Soči« perfidno napada slovensko duhovščino. Ako se vzame ta za Gabrščkovo »slovanstvo« značilen fakt v poštev in pa posebno sklicevanje dr. Trillerja baš na neko pričo, katere narodnost se tu in tam prikazuje v več nego dvomljivi luči, — potem smo pač na jasnem, kdo je na Goriškem pravi rodoljub, kdo pa le faktor, ki zna le izkoriščati — »nevednost« drugih. Upam, da se po tej famozni kazenski razpravi goriškim Slovencem še bolj odpro oči, da spoznajo, katere vrste mrčes so tako dolgo gojili na svojih prsih.

Brzjavke II. slov. kat. shodu v Ljubljani.

(Dalje.)

Sarajevo. Braći slovenskim, kajti sabiru sa Kristom, želimo od Boga najlepši blagoslov. — Kaptol vrhbosanski.

Sava. Iskreni pozdrav zborovalcem. Slava kliče Sava. — Bratje Dertovšek.

Selca. Današnji Vaš sastanak pomoću Božjom slogom svetovnjaka uz dični episkopat svladao neprijatelje vjere i Slovenije. — Dušobrižnici Margetić, Pastić, Kolumbić, Gabelić.

Senožeče. Bog blagoslovi delo katoliškega shoda. — Posojilnica.

Sežana. Odsev katoliške zavesti slovenskega naroda pozdravlja občina Štanjel na Krasu.

Sichrov na Češkem. V duhu z Vami želi nepristranskemu delu na korist narodu mnogo blagoslova. — Mantuani.

Sinčaves. Občina Doberlaves pozdravlja drugi slovenski katoliški shod. Slava mu! — Šumah, župan.

Slov. Bistrica. Živela katol. ideja! Pozdravljeni katoliški zborovalci! — Laporčani.

Slov. Bistrica. Radostnim srcem pozdravljajo drugi kat. shod ter mu želijo najboljši uspeh. — Somišljeniki slovenjebistriški.

Sodražica. Iz dna srca pozdravljamo drugi kat. shod in mu želimo obilo blagoslova. — Kmetijsko društvo Sodražica.

Sodražica. Navzoči v duhu potrjujemo z vso dušo Vašim sklepom. — Gora pri Sodražici.

Solkana. Pozdrav zborovalcem. Katol. ideja v slovenskem narodu živi, rasti, razcvitaj se! — Duhovnja Trnovo.

Solkana. V tem znamenju boš zmagal, zatorej slava! Pozdrav pod zastavo katoliško se borečim. — Župnija Solkana.

Solnograd. Vedno navdušen za katoliško stvar in njene zastopnike si usojam udeležence II. katol. shoda v Ljubljani najtopleje pozdraviti ter želim obilo božjega blagoslova. — Dr. pl. Fuchs.

Solnograd. V imenu »Katholische Kirchenzeitung« želim II slov. katol. shodu najboljši vspeh v korist katol. slov. narodu in katoličanstvu v Avstriji sploh. — B. Pfisterer.

Spod. Dravograd. Zmaga slobodi in resnici! — Hranilnica v Spodnjem Dravogradu.

Stari trg. Katoliška vera podpiraj narodno omiko! — Ponikvar, župnik.

Stari trg. 25 odbornikov občine Stari trg pri Ložu, zbranih pri občinski seji, kliče zavednim katoliškim možem na drugem katoliškem shodu v Ljubljani: Slava! Planecki, županov namestnik.

Stari trg. Živela katoliška narodna ideja! — Katol. narodno društvo.

Stari trg. Udje konsumnega društva srčno pozdravljajo zborovalce.

Straža. Katoliški shod pozdravljen mi bodi, Slovencem sadu obilno obrodi! Franjo Dular, učitelj.

Studenec. Najspoštivjeje pozdravljamo drugi katoliški shod in želimo, da naj mu Bog podeli isti vspeh kakor I. kat. shodu. Hranilnica in posojilnica, kmetijsko društvo, županstvo Tomišel in Vrblenje.

Sušice na Českem: Božjega blagoslova in mnovega vspeha, želi »Katol. politicka jednota« na Českem. — Predsednik Ferdinand grof Chotek.

Sv. Jurij ob Taboru. Naša občina kliče udeležnikom kat. shoda krepek: Živio! Bog blagoslovi Vaše sklepe v blagor slovenskega naroda. — Hanžič, župan.

Sv. Jurij ob Taboru. V Vašem taboru je Slovenija. Priraden pozdrav vsem vdeležnikom, zlasti bratom Čehom in Hrvatom! Le krepko naprej po označenej poti pravice in resnice! — Katoliško-politično društvo za vranski okraj. Kokelj, predsednik.

Sv. Jurij ob Taboru. Duh našega velikana Slomskega se na novo oživlja na katoliškem shodu. Bog daj, da bi ta duh prešnil ves slovenski narod. — Zborovalcem katoliškega shoda: Slava!! Bralno društvo sv. Jurij ob Taboru.

Sv. Jurij ob j. ž. Daj Bog rast vsemu, kar sadite in zalivate! — Sv. Jurška duhovščina.

Sv. Jurij. Blagoslov Vsemogočnega spremljaj vse, ki se trudite za vresničenje katoliške ideje! — Občina sv. Jurij.

Sv. Lucija. Najbolji vspeh drugemu slovenskemu katoliškemu shodu po starem geslu: Vse za vero, dom slovenski in cesarja! Slava govornikom! — Sv. Lucija ob Soči, župnik Jožef Fabijan; Peter Leban, župan.

Šibenik. Bio katolički sastanak na korist crkve, domovine i diku toli dobra prosvetljena pastira! — Kanonik Ivan Vidovič.

Škofja Loka. Iskren pozdrav vsem zborovalcem! Dal Bog obilo sadu! — Stara Loka. Ozebek.

Škofja Loka. Bog naj podpira in združuje vse Slovane v delovanju za katoliško vero, dom, pravico. — Mladiška Marijina družba v Javorjih.

Škofja Loka. Katoliška misel, katoliški duh naj živi in narod v življenju njegovem krepki! — Poljanska posojilnica in kmetijsko društvo.

Šplit. Bratskom ljubavju pozdravlja u Isusu Kristu in moli mu obilan stalan plod. — Biskup Nakić.

Št. Ilj. Priraden pozdrav od Mure zbranim Slovencem! — Za šentilske mladeniče: Zebot. (Dalje prih.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 18. oktobra.

Obletnica jezikovnih naredeb. Včeraj dne 17. t. mes. je minulo leto, odkar je uradna »Wiener Zeitung« objavila dve naredbi ministerstev za notranje, pravosodje, finance, trgovino in poljedelstvo, s katerima sta se razveljavili Gautschevi jezikovni naredbi za Češko in Moravsko z dne 24. februarja 1898 ter se je glede rabe obeh deželnih jezikov začasno tako določilo, kakor je bilo pred izdajem Badenijevih jezikovnih naredeb z dne 5. aprila 1897. S tem svojim činom je grof Clary ustregel zahtevi nemških levičarjev, toda v resnici prav nič ni zboljšal parlamentarnih razmer. Zadovoljni niso niti njegovi ljubljenci Nemci, še manj pa Čehi, katere je oropal poslednje drobtinice v narodnostnem oziru. Mesto nemške priče se je češka obstrukcija, akoravno tudi nemška obstrukcija samo dremlje in čaka ugodnega trenutka za izbruh. Ko bi bilo ostalo pri Gautschevih naredbah, bi bila večina že kako zmogla par levičarskih kolovodij, kar pa pri češki obstrukciji ni lahko mogoče.

Schönererjanski kandidati. Wolf Schönererjeva stranka je dosedaj imenovala 19 kandidatov za državni zbor, ki so določeni večinoma vsi za severno-češke okraje. K. H. Wolf, pravi voditelj klike z geslom »proč od Rima in Dunaja«, je dobil kmečko skupino Trutnov, eksvitez Jurij Schönerer, prvi vojskovodja, ostane v hebski kmečki skupini, kjer ga že časte kot germanskega poluboga. V mestne skupine so potisnili Haucka, Steina, Hannicha, Schreiterja in Pochlatko, v kmečkih so pa še: Kittel, Iro, Bareuther, Hofer, Pacher, Berger in neki Schalk. Vsem seveda sreča ne bo mila, a dosedanjo moč si Schönerer upa ohraniti.

Afera grofa Revertere je stopila po izjavah »Berl. Tagblatta« v povse nov stadij. Dopisnik tega lista je prejel brzobjavno poročilo, iz katerega je razvidno, da se dementujejo vse dosedanje vesti o odstopu poslanika grofa Revertere. Dopisnik namreč poroča: Včeraj sem imel priliko govoriti z neko dobro poučeno osebnostjo, ki je osebno občevala z grofom Revertero na Dunaju, o najnovejšem dogodku, ki razburja sedaj razne avstrijske kroge. Ta mož je torej glede odstopa grofa Revertere oddal naslednjo izjavo: Zagotavljam vas, da ostane grof Revertera tako dolgo na svojem mestu, dokler živi sedanji papež Leon XIII. Vest ni povsem zanesljiva, ker je znano, kak veter piše v »odločilnih« mažarskih krogih.

Knez Hohentlohe zopet odstopa. Razni berolinski in tudi drugi nemški listi so včeraj objavili poročilo, da državni kancler knez Hohentlohe v kratkem poda ostavko. Seveda igra zopet starost državnega kanclerja prvo ulogo, potem pa neki razpor mej posamnimi člani vlade glede sklicanja državnega zbora, s katerim se je odlašalo do skrajnosti. Mož bi bil baje sel že pred par meseci, toda radi dogodkov v Kini so krizo zavlačevali, dokler so mogli. Ministri Hohentlohe, Bülow in Lukanus so bivali te dni v Homburgu pri cesarju, kjer se je baje storil konečni sklep. Kancler odstopi neki še pred sestankom državnega zbora. Oficijozni listi nimajo o tem nikakih poročil.

Francoski parlament se snide vsled sklepa ministerskega sveta dne 6. novembra. Pod vtisom svetovne pariške razstave in državnega banketa 22.000 francoskih županov bo Waldeck-Rousseau otvoril novo zasedanje. Poučeni krogi pričakujejo v tem zasedanju zelo burnih razprav, posebno še glede banketa, ki ga je vlada prepovedala. Obilo gradiva bodo dale opoziciji tudi razne premestitve in imenovanja vojaških in civilnih dostojanstvenikov, konečno se bodo pa nasprotniki Millerandovi zopet z vso silo vrgli na sodruga v borzuazijskem ministerstvu. Za boj je torej dovolj poskrbljeno, ne ve se pa, kdo bo podlegel.

Danci prodajajo zahodno-indijsko otoke. V otvoritveni seji danskega državnega zastopa je ministerski predsednik pojasnil, da so razmere na zahodno-indijskih otokih, kar jih je v danski posesti, take, da nima niti ondotno prebivalstvo, še manj pa država od njih nikakih koristij, pač pa mora država vsako leto mnogo žrtvovati.

Stavil je vsled tega predlog, naj se otoki prodajo zveznim državam severo-ameriškimi. Zastop je tej misli pritril in sedaj se vrše pogajanja glede cene. Danska zahteva sedem milijonov dolarjev, Amerikani pa ponujajo le štiri milijone. Sedaj je došel danski poslanik iz Washingtona v Kodaň, da se tu direktno pogaja kot nekak zastopnik Amerikanov. Poslednji nameravajo na otoku St. Croix zgraditi večjo vojno luko.

Vojska v Južni Africi neizmerno greni veselje angleške vladne klike nad dobljeno zmago pri sedanjih volitvah. Generala Roberts in Buller delata priprave za odhod v domovino, vojska pa traja še vedno dalje in Buri provzročajo Angležem vedno nove izgube. Vladni mameluki v takih okolnostih ne morejo ohraniti mirne krvi in »Standard« pozivlja vlado, naj prične z drastičnimi sredstvi, da se čim prej konča sedanja »mala« vojska. Vsi neubogljivci morajo biti eksemplarično kaznovani. Vlada naj se nikar ne straši nikakih sredstev, saj so volitve pokazale, da ima za seboj večino naroda (?) — No, radovedni smo, kaj more vlada še storiti v dosego svojega namena.

Knjige in časopisi.

V tiskarni družbe sv. Mohorja v Celovcu je izšla A. Janežičeva »Slovenska slovnica« v osmi, predelani izdaji, katero je za srednje šole priredil c. kr. profesor dr. Jakob Sket. Cena mehko vezani knjigi je 2 kroni 60 vinarjev, trdo vezani 3 krone.

»Slomšekovo rojstvo«. Dramatični prizori ob stoletnici njegovi. To je naslov drobnih in lični knjižici, ki jo je spisal Mih. Lendovšek, župnik v Makolah, založil in natisnil D. Hribar v Celju. Cena 20 vin., po pošti 5 vin. več.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 18. oktobra.

Nesramni napadi. Liberalni listi čutijo moč dobro organiziranega krščanskega ljudstva, zato skušajo omajati temelje te moči. S tem namenom vodijo strupen boj proti cerkveni hierarhiji, proti katoliškim škofom, na pastirje zamahujejo, da bi se razkropili verniki — odtod po »Slov. Nar.« nepoštena borba proti ljubljanskemu škofu, dasi ti radikalni narodnjaci tudi v narodnem pogledu niso vredni mu jermenov odvezati od njegovih čevljev. — Zadnji čas so liberalni listi zagnali hrup proti kardinalu dr. Missii in sicer poglavitno zato, ker se je udeležil II. slov. katol. shoda. Napadajo ga slovenski in laški liberalci vsak po svoje. To je najboljši dokaz, da kardinal tako postopa, kakor mu to narekava njegova sveta dolžnost in potrebe njihovih vernikov, naj so Slovenci ali Italijani. Preostudno je »Narod« dne 16. okt. opsoval lavant vladiko, podtikajoč mu, da teži le za visokimi odlikovanji, da ne more trpeti odločnih duhovnov-politikov itd. — Ni nam potreba posebe braniti naših vzornih cerkvenih vladik, njih življenje in delovanje mej nami je zanje najlepše zadoščenje. Opomnimo le to, da moramo biti Bogu hvaležni, da nam je naklonil v sedanjih burnih časih na škofijskih stolicah apostolske moče, ki umevajo potrebe časa, ki vse svoje bogate vednosti in vso plemenitost svojega srca uporabljajo v blaginjo svojih vernikov. Katoliški Slovenci bodo vsikdar stali ob strani svojih škofov, ne meneč se za hujskanje liberalnih nasprotnikov.

Ljubljanski občinski svet. V sinočni seji je bil g. Jožef Turk imenovan overovateljem zapisnika. S tem dostojanstvom je g. župan poplačal g. Turku vse neprijetnosti, katere je imel zadnje dni z znanim tepežem. V včerajšnji seji se je nadalje odobrila kolavdacija topničarske vojašnice ter se je sprejel predlog, da se stavbinskemu podjetniku izplača varščina. K zgradbi in uredbi ograje ob posestvu Margarete pl. Farkaševe na Privozu v bode prispeval obč. svet 300 K. Slovenskemu delavskemu stavb. društvu se ni dovolilo izvršiti po predloženem načrtu parcelacije sveta ob Opekarski cesti, kjer je nameravalo postaviti društvo 9 delavskih hiš. Motivacija odklonitve je bila sila »napredna«, — občinski svet se je zbal »stroškove« za vzdrževanje ondi nameravane ceste in stro-

škov za razsvetljavo. Čudno je pač, da se pred meseci ni zbal obč. svet svojega regulacijskega načrta. Ker se pa napram regulacijskemu načrtu, ki projektira veliko število novih cest, ni pojavila nobena bojazen, je pač sumljiv strah proti načrtu delavskega stavbinskega društva. Ako se bode najnovejša »bojazen« obč. sveta dosledno »napredno« izvrševala, potem se mesto sploh ne bode smelo več širiti. Razdelitev T. Seliskarjeve parcele na sv. Petra predmestju se dovoli. Ondi sta projektovani dve novi cesti. Parcelacija J. Benedičičevega posestva za Zelenim hribom se je samo deloma dovolila. Glede naprave transformatorja in akumulatorske baterije za električno železnico se določi, da stroški ne smejo presežati 40.000 kron. Načrti električnih voz se odobre s pristavkom, naj se lično izvrše in naj tvrdka Siemens & Halske vpraša obč. svet, kako namerava vozove pobarvati. V vsakem vozu bode 16 sedežev in 14 stojišč. Načrt, s katerim namerava tvrdka Siemens in Halske podkrepiti za električno železnico šentpeterski most, se je zavrnil ter se je naročilo tvrdki, naj za železnico zgradi poseben most. Tvrdka skoro gotovo tega ne boče hotela storiti, pač pa morda občina in tvrdka Siemens in Halske skupno zgradita nov šentpeterski most. Občinski svetnik Ivan Škerjanc je ponudil za svet, kar ga mu je mestna občina odstopila, 5 gl. za kvadr. m. Ker je v bližini »Katoliško tiskovno društvo« moralo plačati 10 gl. za kvadr. m., se je tudi obč. svetniku Škerjancu določila cena 10 gl. kvadr. m. V tajni seji se je obravnavalo o dopisu gospe Franje Ravnikarjeve v zadevi plačila za svet, katerega je v Špitalskih ulicah dobila od mestne občine, in druge zadeve.

Kandidatura liberalnega Zupančiča proti dosedanjemu poslancu Povsetu dela liberalcem velike preglavice. Že naprej vedo, da je njih boj proti gospodu Povsetu izgubljen, zato si delajo že sedaj korajžo. Sinočni »Narod« objavlja članek, ki je vzbujal splošno veselost. Zupančič, kandidat dr. Tavčarjev in grofa Barbota, torej pravi izraz liberalne slovensko-nemške zveze, to vam je mož kakor nalašč za poslanca, vse zna, celo nemško špraho (to je argument za radikalne narodnjake), vse ve, vse premore, proti njemu je Povše muha. Zupančič bo le zinil in vsi ministri bodo prileteli Dolenjce spraševat, kaj hočejo. O tej Zupančičevi kandidaturi mi ne moremo resno govoriti, ker je tudi liberalci, soditi po njih pisavi, za resno ne smatrajo. Mej Povšetom in Barbovim valpetom bo Dolenjcem lahko izbirati.

Strašna nevarnost za liberalce. Zadnja »Soča« piše: »Klerikalizem se širi, katoliški shodi se ponavljajo, število članov v katoliških dijaških društvih raste — zato vsi na krov, komur je ljuba svoboda in napredek.« — Iz ust nasprotnikov je to jako laskava pohvala katoliškega gibanja mej nami. S tem pa se ne zadovoljujemo. Nasprotniki nas uče, da treba neumorno naprej delovati za pravo svobodo in pravi napredek, ki ima nepobitne svoje temelje v krščanstvu.

Slovenski svetovalci v mestnem svetu tržaškem. Iz Trsta se nam piše: Ni še dolgo tega, kar je italijanski signorji v mestnem svetu dr. Rybář zaigral s svojim prvim govorom v tej korporaciji tako, da mu tega kmalu ne pozabijo. Bilo je to tedaj, ko je predlagal podporo bednim Furlanom, ki so umirali za lakoto in malarijo. V seji dne 15. t. m. pa se je prvič oglašil drugi odličnjak, dr. Gregorin z istotako krasnim uspehom. Razpravljalo se je namreč o novem načinu čiščenja mesta, ki bo stalo s pripravami vred malenkost pol milijona kron. Stroške so hoteli zvaliti seveda tudi na slovensko okolico, ki bo imela presneto malo koristi od učenega sistema »koprophora«. Dr. Gregorin je protestiral proti zvišanju najemninskih krajcarjev od 2 na 3%, pritrdil mu je edini tehnik v mestnem svetu, dr. Gairinger, in predlog delegacije je — padel. O pokritju stroškov za novi način čiščenja bo se torej razpravljalo še le o proračunu za leto 1901. Slovenski glasovi so nadalje odločili v tej seji o predlogu socialista Bratoša, da se ima kot minimalna mezda delavcem pri čiščenju določiti znesek 2 K 60 v. na dan. — Slovenski svetovalci si s takim postopanjem, delovaje zares za

lagaj ljudstva, pridobivajo če dalje več pripadaj tudi v italijanskih krogih. Škoda le, da se tako važnih sej ne vdeležujejo — vsi okoličanski svetovalci!

Slovensko gledališče. Jutri v petek 19. t. m. poje se drugokrat Maillartova komična opera »Puščavnikov zvonček«. — V nedeljo dne 21. t. m. bodo dva predstavi v deželni gledališči, popoldne ob 1/3. uri je prva popoldanska ljudska predstava ob znanih cenah prostorov; igrala se bo burka s petjem »Valvazorjev trg«; zvečer ob 7. uri pa je na čast štajerskim posetnikom prve slovenske umetniške razstave slavnostna predstava, pri kateri se poje četrtkrat v sezoni hrvatska narodna opera, Zajčev »Nikola Šubić-Zrinjski«.

Mejnarodni kongres zoper alkoholizem se bode vršil o veliki noči bodočega leta na Dunaju. Organizacijski odbor, kateremu je častni predsednik naučni min., hoče osnovati tudi deželne odbore. Osnovo takega odbora za Kranjsko je prevzel dež. vlade svetnik dr. Zupanc, ki v kratkem razpošlje vabila k pristopu v pripravljani odbor.

Delavsko gledališče v Ljubljani priredi v nedeljo 28. t. m. svojo prvo predstavo. Na vspehu je krasna igra »Mlini pod zemljo« ali »Zadnji dnevi poganstva v Rimu«. Vstopnice se bodo prodajale prihodnji teden v prodajalnici gospoda Fran Breskvarja pred škofijo.

Sodalitas sacerdotum za kranjsko dekanijo ima 19. t. m. dva shoda. Prvi se vrši na Trsteniku pod predsedstvom g. duh. svetnika J. Keržona, drugi v Trzinu pod predsedstvom veleč. g. svetnika Fr. Spendala.

Nemški šulferanski vrtec v Trzinu, ki je letos jako slabo obiskan, je dobil novo vrtnarico. Prejšno so odslovili, ker je bila velika prijateljica klica »Los von Rome«. Pravijo, da je celo pri protestantski službi božji igrala harmonij. In taka oseba naj bi podučevala katoliško mladino.

Iz Idrije, 17. t. m. Narodno-napredni trgovec Ivan Kramar je napovedal sam konkurz. Govorili so, da mu je pogorelo bankovcev v vrednosti nad 2000 gl., ko se mu je pred tedni po noči na nočni omarici prevrnila svetilka. Čudno je, da se je po Idriji šele sedaj to razneslo, ne pa tedaj, ko se je baje to zgodilo. Letos liberalni mož neki še ni plačal nobene fakture. Zato ni bilo verjeti, da bi šlo vse pravim potom. Sinoči so kopali na vrtu poleg hiše, v kateri je imel Kramar svojo prodajalno, »zaklade«. Dobili so škatljo za kupone in v njej okoli 8000 K denarja. — Narodno-napredni trgovec Josip Šepetavec namerava z novim letom opustiti trgovino z manufakturnim blagom. Prišel pa je sedaj trgovino z vinom na debelo. Upa, da bode s to trgovino lažje obogatel. Ali bode krčmar Jernej Stele izstopil radi tega iz narodno napredne stranke, kakor je radi konsumskega vina odpovedal se kat. narodni stranki, se doslej še ne poroča.

Z Vidma pri Krškem se nam poroča: Nadškof dr. Stadler se ni vrnil iz Rima preko Metkoviča, ampak 16. t. m. preko Zidanega mosta in Zagreba v Sarajevo. Ob 1/3. uri so ga pozdravili na Vidmu gg.: kanonik Kajdič, župnik Škufca in dekan Žičkar. Z istim vlakom se je pripeljal novi krški župnik L. Škufca v spremstvu imenovanega g. kanonika. Na kolodvoru so novega župnika pozdravili krški župan g. dr. Romih in dva meščana.

Delavsko gledališče v Mariboru. V Mariboru je pričelo »Katol. delavsko društvo« prirejati predstave. Preteklo nedeljo je društvo z velikim uspehom predstavljalo don Pedro Culderanovo slavnostno igro »Slava Avstriji!« Društvo bode priredilo še nekaj predstav.

Učiteljske spremembe na Štajerskem. Nadučitelj v Št. Jurju pod Donatsko Goro je postal g. Šimen Sekirnik, šolski voditelj istotam, definitivni učitelj g. Anton Kukovic v Polensaku je postal nadučitelj istotam, g. Peter Kavčič pa je imenovan nadučiteljem v Novi cerkvi, šolski voditelj v Svetini je postal g. Martin Kranjčič iz Št. Vida pri Ponikvi, na ljudski šoli v Topolski, okraj Šostanj, učitelj g. Rihard Kokot doslej pri sv. Duhu v Ločah, učitelj pri Novi Štiti je postal g. J. Klemenčič

pri sv. Janezu na Dravskem polju, Karol Majer, provizorični učitelj istotam, v Velenju nadučitelj F. Skaza od sv. Janeza na Peči, iz Makol pride g. Štefan Kos na ljudsko šolo na Velki, na šolo v Polensaku, ptujski okraj, provizorična učiteljica gdč. Filomena Kosi iz Št. Andreja pri Leskovcu, učiteljica pri sv. Doroteji v ptujski okolici je imenovana provizorična učiteljica gdč. Ivana Svoboda istotam. Za učiteljico ročnih del na šoli v Poberšu je imenovana gdč. Karolina Vadnov. V začasni pokoj je stopil učitelj v Trbovljah g. I. Kunštič.

Poštne zadeve. Poštnimi asistenti so imenovani gg. Mihael Moravec in Ivan Golob za Trst. Rajmund Stegnar za Opatijo, Anton Kocmur za Št. Peter na Krasu, Josip Podboj za Trzin, Maks Velopič za Opatijo. Računski podčastnik Ant. Lažansky pride za poštnega asistenta v Št. Peter na Krasu.

Štajerska deželna razstava. Za leto 1901 se namerava prirediti v Gradcu štajerska deželna razstava. Graška trgovska in obrtna zbornica sedaj razpošilja po Štajerskem vprašalne pole o udeležitvi te razstave. »Süddeutsche Post« na uvodnem mestu štajerskim Slovencev sporoča, naj za svojo udeležitev na razstavi stavijo naslednje pogoje: 1. Razstavni odbor, v katerem so doslej samo nemški strankarski močje, naj se spopolni s tretjino Slovencev; 2. oficalna odborova naznanila in napisi naj bodo tudi slovenski; 3. v razsodišču naj bode tretjina Slovencev. Ako bi se te zahteve ne upoštevale, tedaj bi postala razstava samo delo klike. Ako se zgoraj omenjenim zahtevam ne ugoti, tedaj naj se Slovenci razstave ne udeležijo.

Ljubljanske novice. Na Kodelovem nameravajo napraviti velik bajer, po katerem se bodo vozili z ladjicami. — Zgubila je Marjeta Suhadolnik črno denarico s 16 K. — Stepla sta se danes opoludne na Valvazorjem trgu dva delavca. Anton Šušteršič je bil telesno ranjen. — Ponesrečil se je Ivan Hribar, tesar iz Bizavika pri Martelancu v Sežani. Tram mu je padel na glavo. Pripeljali so ga v ljubljansko bolnico. — Radi »Živio«-klica aretirani je bil danes dopoludne v Gosposki ulici nek delavec. — 80 železniških uslužbencev se je danes opoludne odpeljalo v Trst, da nadomeščajo ondi stavkujoče delavce. Obljubilo se jim je baje tri K na dan. — Povožil je danes zjutraj ob pol 8. uri pred Mayerjevo prodajalnico trgovskega vodjo Mayerjeve trgovine g. A. Verhunca hlapec Franc Birk, ki je vozil v diru preko Frančiškanskega mostu na Pogadjarjev trg. Verhunc se Birku ni ognil, ker je menil, da bode peljal v Špitalske ulice. G. Verhunc je prišel pod voz ter je dobil mnogo, a ne nevarnih poškodb. Pripeljali so ga v dež. bolnico. Nepreviden hlapec je hotel uiti, a ga je ujel deželnoobrambovski nadporočnik g. Rudolf Maister. Birka je aretoval stražnik Jakob Kržan.

Nesreča. V torek je pri tvrdki Anton Kreuzberger v Kranju službujoči vajenec Andrej Veternik iz Gorici pretakal spirit ter precej te nevarne tekočine zilil po tleh in po svoji obleki. Da bi zbrisal sledove, je v neprevidnosti zažgal spirit na tleh. Spirit se užge in v hipu je tudi obleka v plamenu. Veternik prestrašen beži na ulico, kjer so mu ljudje gorečo obleko trgali z života. Reveža se prepeljali v deželno bolnico.

Žganja se je 15. t. m. navlekel neki berač ter zvečer prišel iskat prenočišča k Andreju Letnarju v Kosezah pri Vodica. Ko se je v skednju spravljal spat, se je zvrnil in kmalu umrl.

V deželno bolnico v Ljubljani so minuli mesec sprejeli 299 moških in 226 ženskih bolnikov. Vseh bolnikov je bilo 865; od teh jih je ozdravelo 311, 18 pa umrlo. Koncem meseca jih je v bolnici ostalo 310.

Pomanjkanje učiteljev na Češkem. Na Češkem je čez 400 učiteljskih mest izpraznjenih. Kakor se »Kat. L.« poroča, je z jednega učiteljskega, kjer je maturovalo 53 kandidatov, polovica vstopila v druge službe. Enako in skoraj večje pomanjkanje učiteljev nego na Češkem je na Saksonskem.

Šolstvo na Moravskem. Na Moravskem, kjer je tričetrtine Čehov, izdaje vlada za omiko enega Čaha v srednjih šolah 94 K

na leto, za omiko enega Nemca 283 K. V nemški gimnaziji v Ogerskem Gradišču je izmed 207 učencev samo 25 odstotkov Nemcev. V nemški gimnaziji v Kromerizu je izmed 198 dijakov 51 Nemcev, v Prostejovu izmed 231 dijakov 77 Nemcev.

Carigrajska univerza. Turški uradni časopis je objavil pravila nove turske univerze v Carigradu. Dozdaj je bil tam samo pravoslavni in zdravniški oddelek; sedaj k temu pride še fizikalno-matematični, muzemansko-teološki in filološki oddelek. Vsak oddelek ima svojega oskrbnika in cela univerza glavnega ravnatelja. Na univerzo se sprejemajo dijaki samo po končanem 18. letu. Število dijakov je določeno; na teološki oddelek se sprejme 30, na druge samo po 25 dijakov.

Kako se burski general Dewet šali z Angleži. Listi prinašajo poročila o izredni burki burskega generala Deweta z glavnim zapovednikom burske vojske maršalom Robertsom. Dewet je nedavno prezel brzozjavne žice ob heidelberški progi ter jih spojil s svojo brzozjavno postajo. Ni preteklo dolgo časa, pa je Dewet dobil prvo brzozjavko, ki je bila namenjena maršalu Robertsu. General Hunter je brzozjavil Robertsu naslednje: »Sledim Dewetu za petami. Prosim pošljite mi pojačenje«. Dewet: »Izborno! Pojačenje Vam takoj pošljem!« Robertsu pa je Dewet brzozjavil: »Pojačenja ne potrebujem več. Deweta in 5000 Burov smo ujeli. Hunter«. V Pretoriji je ta vest vzbudila mej Angleži silno veselje. Angleški častniki slavili so slavno Hunterjevo delo s celimi škafi šampanjca. Debelo so gledali Angleži, ko je drugi dan prišla v Pretorijo iz Bloemfonteina druga brzozjavka, v kateri je Hunter nujno prosil pomoči, ker je v obupnem položaju.

Zanimiv način tihotapstva je izvajala neka ameriška igralka. Predmet njevega tihotapstva bili so briljanti. Petkrat je prepotovala ameriške združene države in Kanado, predno so prišli na sled njeni metodi. Igralka je vedno potovala v družbi kakega psička. Te dni so jo pazniki opazili v družbi črnega psa. Bila je preiskava, a dobili niso pri njej nič. Mej preiskavo je nakrat poginil pes. Nekemu stražniku je prišlo na misel raztelesiti psa. Storil je to in v pasjem želodcu je našel diamante. Dama je imela navado pse sestradati in jim potem dati mesa namešanega z diamanti. Tako so psi petkrat osleparili stražnike, šestič pa je bila ujeta njihova zvita gospodarica.

Telefonska in brzozjavna poročila.

Dunaj, 18. okt. Poroka nadvojvodinje Marije Imakulate Rainerije z vojvodo Robertom viterberškim se vrši 29. t. m. ob 11. uri dopoldne v dvorni cerkvi. Po poroki vsprejme cesar novoporočence v avdijenci.

Gorica, 18. okt. V peti skupini namerava se od strani Gaberščekovih pristašev kandidovati dr. Tuma.

Trst, 18. okt. Nad pet sto slovenskih delavcev južne železnice je pričelo danes štrajk. Uspeh dvomljiv.

Ptuj, 18. okt. Shod zaupnih mož je izbral soglasno dr. Ploja kandidatom četrte kurije.

Budimpešta, 18. okt. Nek tukajšnji list prinaša vest, da bode vojaški škof Belopotocky postal škof v Sobotici.

Benetke, 18. okt. Vodje Karlistov bodo imeli tu posvetovanje z don Karlosom.

Rim, 18. oktobra. Nadškofa v Pragi in Krakovu postaneta kardinala.

Kolonija, 18. okt. (C. B.) Posebna izdaja »Köln. Zeitg.« naznanja iz Homburga 17. t. m.: Cesar Viljem je vsprejel ostavko državnega kanclerja Hohenthohe ter imenoval njegovim naslednikom državnega ministra grofa Bülowa.

Haag, 18. oktobra. Spodnja zbornica je odobruje vzela na znanje naznanilo kraljice Viljemine o zaroki ter naročila predsedniku, naj ji sporoči čestitke zbornice ter zahvalo za obvestilo o tem veselem dogodku, ki je velike važnosti za dinastijo in domovino.

London, 18. okt. Parlament se ne snide pred sredo januarija.

Carigrad, 18. oktobra. Iz arabske provincije Yemen prihajajo vznemirljiva poročila. Na jugu od Meke je bruhnila vstaja. Vstaši so dobro oboroženi.

Laurenco-Marquez, 18. oktobra. Krüger je odložil potovanje v Evropo do sobote. Potoval bo preko Čibuti v Marseille.

Trst, 18. okt. Krüger pride 1. novembra v Trst.

Pretorija, 18. okt. V minulih dneh so Buri pretrgali vse brzozjavne zveze z jugom in vzhodom; dosedaj so bile te zveze še dokaj obvarovane.

Vojska na Kitajskem.

Dunaj, 18. okt. (C. B.) »Köln. Ztg.« poroča iz Tientsina: Ruski poslanik Giers je dobil od svoje vlade nalog, naj se v bližnjih dneh z vsem obojem vrne v Pekin.

Pariz, 18. okt. Reuterjev urad poroča iz Pekina 15. t. m.: Princ Čing in Li-Hung-Čang izjavljata, da je bil cesarjev razglas o kaznovanju vstaških vodij ponarejen ter se je hotelo s tem le ustaviti prodiranje mejnarodnih čet v Pekin. Pred dohodom grofa Walderseeja se tu ničesar ne zgodi.

Washington, 18. oktobra. (C. B.) Tukajšnji francoski poslanik je izročil danes državnemu tajniku Hay-u spomenico francoske vlade, v kateri zahteva, da se takoj prično mirovna pogajanja s Kino.

London, 18. oktobra. (C. B.) »Daily Telegr.« poroča iz Kantona 16. t. m.: Cesarske čete so znova zasedle Huičau. Vstaši imajo velike izgube; na begu jih zasleduje admiral Ho.

London, 18. okt. »Morningpost« brzozjavljajo iz Shanghaja: Po poročilih iz Nankinga so vstaši iz Kwangsu zasedli mesto Kwan-king ter se kmalu združijo z vstaši iz Kwang-tunga. Maršal Su je od namestujočega podkralja v Kantonu iskal pomoči; ker je pa ni dobil, je odložil poveljstvo.

London, 18. okt. Iz Hongkonga se poroča, da je ves distrikt preko meje Kaulunga v rokah upornikov. Angleške čete so razdrle Hardy, kjer je bilo 2000 vstašev. 40 vstašev je bilo ustreljenih, več sto ranjenih. Vstaši so osvojili Wai-chow, kar pomenja nevarnost za Kanton.

London, 18. okt. Večerni listi poročajo iz Washingtona: Ameriški poslanik poroča iz Tientsina, da so cesarske čete zasedle Liu-Čang, vstaši so se razkropili. — Tukajšnji državni oddelek je prejel sporočilo, da je obglavljen bivši kitajski poslanik v Washingtonu, Čangi-Chuang. — Iz Shanghaja poročajo: Cesarski razglas naznanja, da se potrebuje za zgradbo nove palače v Singanfu štiri milijone taelov.

Novijork, 18. oktob. Iz Tientsina poročajo: Grof Waldersee pride v Pekin 20. t. m. General Chaffee javlja, da tedaj razun 1200 mož straže vsi Amerikani ostavijo Pekin, ker je dobil nalog, da se ameriške čete ne smejo udeležiti vsprejema. Tudi rusko poslanništvo mu ne izkaže potrebne časti.

Zaročenca.

(I promessi sposi.)
Milanska povest iz sedemnajstega veka. — Laški spisal Alessandro Manzoni. prevel I. B-č.

(Dalje.)
»Moja mati!« vsklikne Lucia.
Potem ji pové župnik, da je poslal po njo na povelje kardinalovo.

Lucia si s predpasnikom pokrije oči in zaihti; še potem, ko odide župnik, ne preneha plakati. Ko se burni občutki, katere vzbudi to poročilo, poležejo in umaknejo mirnejšim mislim, spomni se Lucia, da si na to uteho, videti svojo mater, pred par urami še ni drznila misliti, da pa je to posebno želela v onih groznih trenutkih, ko je naredila osodepolno obljubo. »Pustite me, da se vrnem k materi!« rekla je tedaj. Vse to ji vrši po glavi. Še bolj trdno kot preje sklence, držati se obljube in si še bolj očita, da se je v prvih trenutkih kesala svoje obljube.

Ko se je govorilo o Agnesi, bila ni več daleč. Mislimo si lahko, kako je osupnila uboga žena vsled nenadnega povabila in vsled

one, seveda zmedene in nepopolne novice. Sel ji ni mogel nič pravega povedati in razložiti; morala si je sama vse tolmačiti. Z rokama si trga lase, in kriči: „O Bog! O sveta Devica!“ Ko stavi vozniku razna vprašanja, na katera pa ne dobi odgovora, stopi na voz, a še mej potjo ne neha kričati in povpraševati, seveda zaman. Na poti sreča dona Abbondio, ki je šel počasi svojo pot, prestavlja svojo palico. Oba strmita. Don Abbondio obstoji in ukaže vozniku ustaviti; Agnese stopi z voza. Oba gresta v kostanjev gozdič ob cesti. Don Abbondio ji pové vse, kar je mogel in moral vedeti. Agnese še ni popolnoma na jasnem, a vendar je presvedočena, da je Lucia rešena; oddahne se.

Don Abbondio hoče napeljati govor na druge stvari, hoče jo poučiti, kako naj se vede proti kardinalu, če bi hotel njo in hčer videti, in da ne sme črhiniti o poroki... A Agnese opazi, da častitljivi mož govori le v svojo korist, ostavi ga in mu ničesar ne obljubi. Tudi ne sklene ničesar, ker so ji druge misli rojile po glavi, temveč se naglo odpravi.

Naposled se ustavi voz pred krojačevo hišo. Lucia urno vstane; Agnese stopi z voza in hiti v hišo. Obe se objemata. Krojačeva žena, ki je bila jedina prisotna, daje obema pogum, miri jih, radost se ž njima, potem pa jih pusti sami, rekoč, da gre pripravljat posteljo, da ima dovolj postelj, da raji sama in tudi nje mož spita na tleh, nego da bi drugam šla iskat prenočišča.

Ko se poleže objemanje in vzdihovanje, hoče Agnese izvedeti, kaj je doživela Lucia, ki ji začne s težavo pripovedovati.

Kakor vé čitatelj, cele zgodbe ni nikdo vedel. Tudi Lucia si marsikaj temnega v nji ni mogla tolmačiti. Posebno ji ne gre v glavo, da je ona osodepolna kočija baš tedaj stala ondi na cesti, ko je Lucia slučajno šla mimo. O tem sta mati in hči ugibali sem in tja, a se resnici še približali nista.

Kar se tiče povzročitelja teh spletkarij, mislili ste seveda obe takoj na dona Rodrigo.

„Ta črna duša! Peklenšček!“ vsklikne Agnese. „Tudi njegova ura pride. Bog mu vse poplača. Tudi on še poskusi...“

„Ne, mati, ne!“ prekine jo Lucia. „Ne želite mi nič hudega! Tudi nikomur drugemu ne! Da bi vedeli, kaj je hudo! Da bi poskusili! Raji Boga in Marijo zanj prosimo! Bog naj mu omehča srce, kakor je je temu gospodu, ki je bil hujši nego on, a sedaj je svetnik!“

Lucia se nerada vrne k takim groznim spominom. Večkrat obstane sredi govora. Večkrat reče, da se ne upa nadaljevati, in po daljšem ihtenji pride zopet do besede. A kmalu se zopet ustavi pri neki čudni misli; mej pripovedanjem pride namreč do obljube. Boji se, da bi je mati ne karala radi neprevidnosti in naglice, boji se, da bi ji mati kakor pri poroki ne vsilila kakšnih svojih nazorov o vesti. Boji se, da bi mati tega komu ne zaupala, četudi morda le radi tega, da bi dobila dober svet. Boji se, da bi se tako vse ne razneslo mej ljudi. Že pri teh mislih Lucia zarudi; sram jo je tudi matere, ker le z nejevoljo misli na to stvar. Radi tega sklene Lucia to važno stvar povsem zamolčati in jo šele očetu Cristoforo zaupati. A kako se začudi, ko izvé da ga ni več v

Pescarenico, da je bil poslan v daljno deželo, da se ne ve, kdaj se vrne.

„In Renzo?“ vpraša Agnese.
„Saj se je rešil, ali ne?“ plašno pravi Lucia.

„Gotovo, ker vsi to trdijo. Pravijo, da je šel na Bergamsko, a nikdo ne ve, kam. Do sedaj še ni dal glasu od sebe; najbrže ne more.“

„Če se je rešil, hvaljen bodi Bog;“ pravi Lucia in skuša govor drugam napeljati. A namah pretirga govor nepričakovana novica: prišel je kardinal nadškof.

Ko se je ta vrnil iz cerkve, kjer smo ga pustili, slišal je od neznanca, da je Lucia srečno prišla. Nato gre z neznanecem k obedu, posadi ga na svojo desnico, sredi mej duhovnike, ki se niso mogli nagledati krotkega, a ne otožnega, a ne pobitega obraza, ki je bil toliko drugačen, kakor so si ga v duhu predstavljali že dolgo časa.

Ko poobedujejo, ostaneta oba zopet sama. Po pogovoru, ki je trajal delj nego prvi, odpravi se neznanec na svoj grad na isti muli kakor zjutraj. Kardinal pa pokliče župnika in mu reče, da bi rad šel v hišo, kjer je Lucia.

„Oh! monsignore“, odgovori župnik, „ni treba tega. Saj pošljem precej po deklico, da pride sèm, tudi mati in družina, če želi monsignore; vsi, s katerimi bi radi govorili.“

„Jaz sam hočem tje iti“, odreže se Federigo.

„Vaša prevzvišenost, le pustite! Saj jih takoj pokličem“, trdi še vedno nespreni župnik, sicer pošten mož, ki pa ni vedel, da s tem hoče kardinal počastiti nesrečo, nedolžnost, gostoljubje in svoje dostojanstvo.

Ker kardinal še jedenkrat izrazi svojo željo, prikloni se podložnik in strese z glavo.

Ko se ti imenitni osebi prikažeti na ulici, zbere se vse ljudstvo naokrog. V kratkem času se nabere množica, ki spremlja kardinala na straneh ali pa teče za njim. Župnik kriči: „Proč, proč! Nazaj! Umaknite se!“ a Federigo mu pravi: „Le pustite jih!“ Kardinal gre naprej, sedaj vzdigne roke, da bi blagoslovil ljudstvo, sedaj jih zopet povesi, da boža otroke, ki mu skačejo pod nogami.

Tako prideta do hiše in vstopita; množica čaka zvonaj. Mej množico je bil tudi krojač, ki je šel z drugimi za kardinalom s strmečimi očmi in odprtimi ustmi, ker ni vedel, kam se gre. Ko pa vidi, česar ni pričakoval, naredi si s hrupom prostor kričeč na vse grlo: „Pustite me skozi! Jaz moram iti.“ (Dalje sledi.)

Umrlj so:

V bolnišnici:
14. oktobra. Ivan Hafner, gostač, 61 let, emphysema pulm.

Cena žitu na dunajski borzi dné 17. oktobra 1900.

Za 50 kilogramov.

Pšenica za jesen	K 7-71 do K 7-72
» » pomlad	» 8-20 » » 8-21
Rž za jesen	» 7-56 » » 7-57
» » pomlad	» 7-84 » » 7-85
Tursica za jesen	» 6-80 » » 6-85
» » pomlad	» 5-38 » » 5-39
Oves za jesen	» 5-71 » » 5-72
» » pomlad	» 5-91 » » 5-92

Dunajska filialka Hranilne vloge na knjižice s 4%.

Menjalnica, borzno posredovanje, posojila na vrednostne papirje, menični eskompt, vinkuliranje in 984 126 razvinkuliranje obligacij.

Živnostenská banka

na Dunaju, I., Herrengasse 12.

Dunajska borza.

Dné 18. oktobra.

Skupni državni dolg v notah	96-65
Skupni državni dolg v srebru	96-30
Avstrijska zlata renta 4%	114-15
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	97-10
Ogerska zlata renta 4%	113-70
Ogerska krona renta 4%, 200	90-05
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gid.	1698-—
Kreditne delnice, 160 gid.	645-—
London vista	241-30
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	117-95

Dné 17. oktobra.

3-2% državne srečke l. 1854, 250 gid.	170-—
5% državne srečke l. 1860, 100 gid.	160-—
Državne srečke l. 1864, 100 gid.	197-—
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	93-60
Tisine srečke 4%, 100 gid.	—
Dunavske vravnave srečke 5%	251-50

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306-2 m, srednji zračni tlak 736-0 mm.

Čas opazovanja	Stanje neba	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padavina v 24 urah
17. 9. v. v. 6	735-7	5-8	sr. sever	oblačno	
18. 3. zjut.	733-7	6-5	sl. jug	oblačno	0-0
3. popol.	732-6	11-2			

Srednja večerajšnja temperatura 3-8 normale: 10-2

Zahvala. 948 1-1

Za mnogobrojne dokaze prisrčnega sočutja med boleznijo in ob smrti naše ljube matere, gospe

Marije Marout

kakor tudi za mnogobrojno spremstvo k zadnjemu počitku ter za mnoge lepe vence izrekamo svojo najsrčnejšo zahvalo.

V Ljubljani, dné 18. oktobra 1900.

Žalujejo ostali.

Kdor ima naprodaj deželnih pridelkov

kakor: žol, krompir itd., naj se obrne zapu na podpisano tvrdko, katera prejema blago v komisijon in posreduje prodajo vsakršnega blaga proti primerni odškodnini.

Alojzij Grebenc

v Trstu 792 (20-18)
Ulica Torrente št. 30, 32,
pooblaščen javna tehnična in trgovina s prašiči in domačimi pridelki.

Sablone

za sobne slikarje, najnovejše in najlepše vzorce, imata v veliki izbiri v zalogi **BRATA EBERL v Ljubljani**, Francišanske ulice. 228 17 11-5
Vnaja naročila proti povzetju.

Služba organista in cerkvenika

v Grebinkskem Kloštru (pošta Grebinc, Koroško) se takoj odda.
Dobodki v denarju približno 560 kron (280 gid.), prosto stanovanje, najlepšega polja več ko 20 birnov posetke, ki se pa lahko v najem dá.
Prosilec mora biti spreten orglavac-cecilijaneec, oženjen, oba morata biti dobra pevca.
Prošnje na cerkveno predstojništvo. 947 3-1

Stajerska KISLA VODA Jemljevo Styria-vrelec SVETOŠLAVNA. Krepčevalna pijača. Neprekošana zdravilna voda.

Nikaka skrivnost ni več

napraviti si vsakdo doma sam brez vsake priprave in težave najfineje likerje po francoskem zistemu s pomočjo ekstraktov, ki stanejo za napravo po 5 litrov likerjev: tropinovec, absinc, vermut, ruski polinovec, češki liker kimmel po 80 kr.; slivovec, rum, češnjavec, alaš, alpski liker po 85 kr. in konjak, benediktinec, chartreuse, plznski liker po 95 kr. Razpošiljam proti predplačilu v znakah ali poštni nakaznici, po poštne povzetju 10 kr. več. Vsaki pošiljati pridenem navodilo, kako se napravi liker. Preprodajalcem, če naročijo več blaga, mnogo ceneje.

Anton Rukavina,
Trst,
612 FO-43 Via Belvedere št. 23.

Služba organista in cerkvenika

v Ihanu pri Domžalah je izpraznjena z 1. novembrom t. l. 949 3-1
Več se poizvé pri župnem uradu v Ihanu.

Razpisana je služba cerkvenika in organista

v Šmariji pod Ljubljano. Nastopi se lahko takoj. 928 3-3

Sloveči profesorji zdravilstva in zdravniki priporočajo



Zelodono *
* tinkturo
lekarnarja Piccoli
v Ljubljani
dvornega založnika Nj. Svetosti papeža

kot želodec krepkujee in tek vzbujajoče, dalje kot prebavljenje in telesno odprtje pospešujoče sredstvo, posebno onim, ki trpé na navadnem telesnem zaprtju.

Razpošilja se proti povzetju v skatljicah po 12 in III. več stekleničic. 591 50-16

Glavna zaloga za Kranjsko:

Mihael Kastner
v Ljubljani. 259 52-47

Dražba cerkvenega vinskega mošta.

Dné 25. vinotoka t. l. ob 1/2.10. uri dopoldne draži cerkveno predstojništvo sv. Petra pri Mariboru

150 fl. letošnjega vinskega mošta.

Prepričani smo, da bodo p. n. gospodje prijatelji le-te vinske žlahtnine iznenadeni o njeni dobroti.

Sv. Peter pri Mariboru, dné 15. vinotoka 1900.

940 2-1

Mart Jurkovič, kn. šk. duh. svetovalec.

Glavnice v akcijah 20,000.000 K.
Reservni zaklad nad 7,500.000 K.

Centrala v Pragi.

Podružnice v Brnu, Plznu, Budejovicah, Pardubicah, Taboru, Benešavi Iglavi, Moravski Ostravi.

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za zgube pri izrebanjih, pri izžrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako žrebanje. Kulianina izvršitev naročil na borzi.

Menjalnična delniška družba

„MERCUR“
I., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, I., Ströbelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni sveti za dosego kolikor je mogoče visocoga obrestovanja pri popolni varnosti